

Gerrit Jan Wolffensperger over Sanne Sannes

"Sanne Sannes, een kunstenaar met een camera in zijn hand"

In de Triadezaal is tot en met 3 januari een overzichtstentoonstelling van Sanne Sannes te zien. Sannes is bekend geworden door zijn foto's van vrouwen. Zijn plotselinge dood ten gevolge van een auto-ongeluk in 1967 maakte een abrupt einde aan zijn carrière. Gerrit Jan Wolffensperger, destijds bevriend met Sanne Sannes, opende 7 november jongstleden de tentoonstelling. Arjo Passchier hield een interview met hem.

Wat was uw relatie met Sanne Sannes?

"Sanne was mijn vriend en werkgever. Het is lang geleden, zo'n 25 jaar. Ik herinner mij een dag in februari, we waren bezig met een modereportage voor een damesblad, zomermode. We werkten op het strand en in de duinen van Bergen. Sanne maakte de foto's, ik had de productieleiding. Hij deed dit soort reportages om zijn artistieke projecten te financieren. Op weg naar huis zat er in de weg een scherpe bocht naar links, wij reden recht door..... Zo kwam een abrupt einde aan onze vriendschap en intense samenwerking. Herinneringen worden gefilterd door de tijd die gepasseerd is. Details ben ik vergeten. Door het algemene beeld dat ik uit dat verleden heb overgehouden kan ik wel beter de betekenis zien van datgene waar wij toen zo bezielde mee bezig waren."

Hoe zou u Sannes typeren, zou u hem fotograaf noemen?

"Nee, Sanne was geen fotograaf maar een kunstenaar met een camera in zijn handen. Onder een fotograaf versta ik iemand die al dan niet esthetisch een situatie in een beeld probeert te vatten. Voor Sanne was de fotografie geen heilig medium, het fotograferen leidde tot dingen die in de doka werden bewerkt. Bovendien had hij een grote minachting voor apparatuur, hij flikkerde al zijn materiaal in een rugzak. Tijdens zijn opleiding in Groningen aan de Academie Minerva heeft hij zich veel met grafiek en schilderen beziggehouden. Hij werkte volgens een concept, het medium was niet belangrijk."

Kijkend naar zijn werk zou je Sannes kunnen portretteren als een bon-vivant, iemand die van erotiek houdt, een cynicus.....

"Hij was een gepassioneerd mens, zeer gedreven. Kenmerkend voor Sanne was zijn grote gespletenheid, bestaand uit de man en de kunstenaar. In de omgang was hij stug, moeilijk toegankelijk. Zijn werk was zijn leven. Het was niet iemand die er een privé-leven op na hield. Hij was rusteloos, zwierf van huis naar huis. Al die huizen zagen er uit als kampeerplaatsen. Hij verborg zijn onzekerheid achter legendarische cynische uitspraken zoals "... ik ben morbide en dat vind ik leuk". Je zou hem kunnen vergelijken met Rainer Werner Fassbinder, een wat rauwe man, die door middel van zijn kunst tot grote bloei kwam."

De foto's die op de tentoonstelling te zien zijn, zijn geen afstandelijke esthetische plaatjes. Je zou kunnen zeggen dat de man achter de camera duidelijk in het werk aanwezig is.

"Wanneer Sanne met mensen foto's ging maken, trok hij daar lange tijd voor uit. Hij gebruikte woeste methoden met het doel deze mensen emotioneel uit balans te brengen en zo hun pantser af te breken. Hij bewerkte ze tot een kneedbaar instrument. Zijn me-

thoden varieerden van lief zijn tot bot, ruziezoekend gedrag. Op de tentoonstelling hangen foto's die woede laten zien, woede over wat er gebeurt. Op deze manier kwam hij tot intimiteit, geestelijke intimiteit. Zijn erotiek liep enkel via de camera. De foto's dienden als middel om emoties over te brengen. Professionele modellen, die hij vaak betitelde als "nuffen met een beauty-case", kwamen er niet aan te pas. Hij kon niets met een gepoederde neus. Figuranten en modellen sprokkelde hij bij elkaar uit zijn omgeving. Hun kwaliteiten waren hem bekend."

Op de opening werd de film 'Dirty girl' uit 1965 getoond. Hoe was het voor u die film terug te zien?

"Dat was niet zo gek, want ik heb hem thuis. Het is het omvangrijkste produkt dat Sanne en ik gemaakt hebben. Ik had de productieleiding. Die film is voor het grootste gedeelte opgenomen in de Allersmaborg in Ezinge. We werkten in een team en een groot gedeelte van de mensen woonde gedurende de opnamen op de Borg. Als ik de film nu terug zie verbaas ik mij. Ten eerste beantwoordt de film niet aan de eisen die je nu aan televisie stelt. In de tweede plaats is de film ook niet helemaal gelukt in die zin dat het moeilijk was van foto's een bewegend beeld te maken. We monteerden de foto's achter elkaar en penden er met een camera overheen, wat je duidelijk kunt zien in de film. Dat technische procédé pakte wat lastiger uit dan we dachten, het is minder mooi geworden dan we hoopten. Maar het concept was heel bijzonder."

Gerrit Jan Wolffensperger • foto Anco Wieringa

Er staat geschreven dat deze film destijds niet door de filmkeuring van de VPRO is gekomen vanwege het erotische karakter.

"Dat is niet waar, het is een heel grappig verhaal. Die film kwam in 1965 uit en de VPRO heeft hem in eerste instantie niet willen uitzenden, wonderlijk genoeg niet om de erotiek, maar ze vonden hem te sadistisch. Er is een gedeelte uit de film gehaald. Het betrof de scène met een man in een rolstoel die in de gracht van de Allersmaborg werd gekleperd. Dat vonden ze sadistisch."

Kunt u iets over de inhoud van de film vertellen?

"De film is verhalend, het is het verhaal van een vrouw van wie fantasieën en dromen in beeld worden gebracht. Er wordt gesuggereerd dat het fantasieën zijn van iemand die ten eerste haar huwelijksband als beknellend ervaart en ten tweede fantasieën heeft op het moment dat ze sterft. De film begint met opnamen in het lijkenhuis en eindigt met het beeld van een engel. Daartussen zitten deze fantasieën die onder andere te maken hebben met de manier waarop ze haar echtgenoot om zeep helpt. Er is bijvoorbeeld een scène met een compleet executie-peloton, waarvoor we studenten van het corps gereconseld hadden. Die jongens wisten niet wat ze overkwam. Ze werden in geleende kostuums gehesen en stonden plotseling tussen al die blote meiden. Dat was een rare sfeer. Het erotische aspect wordt in zijn werk wel benadrukt maar was tijdens het werken helemaal niet aan de orde. Het maken van de film was een bijzondere bijeenkomst. Door de gedrevenheid van Sanne werden we meegenomen om te maken wat hij maken wilde. Er vond, zoals toen wel geschreven werd, geen orgie plaats op de Allersmaborg. Er werd consequent en hard gewerkt. Naar mijn mening zou hij een groot kunstenaar geworden zijn. Hij had vast de stap naar Amerika gezet en had het niet bij fotografie gelaten. Mischien was hij uiteindelijk zelfs wel weer gaan schilderen."

Arjo Passchier